

El sector del disseny a Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Edició

Ajuntament de Barcelona
Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació
Llacuna 162
08018 Barcelona
www.bcn.cat/barcelonabusiness

Amb la col·laboració de

Barcelona Centre de Disseny

Fotografia portada: Albert Font
(Flying Carpet dissenyada per Ana Mir
+ Emili Padrós per a nanimarquina)
Disseny i maquetació: g.grafic

Barcelona, setembre de 2011

Índex

01. Barcelona, centre mediterrani de la innovació	05
02. 10 raons per invertir a Barcelona	06
03. El disseny, un sector estratègic per a Barcelona i Catalunya	08
04. 10 raons per invertir en el sector del disseny a Barcelona i Catalunya	
01. Grans projectes de disseny	10
02. Les associacions de disseny i la concentració de talent creatiu	12
03. Barcelona, model de ciutat accessible	14
04. El disseny al comerç, l'hoteleria i la restauració	16
05. La formació en disseny i en gestió del disseny	18
06. El sistema català del disseny	19
07. Barcelona, seu d'estudis de disseny corporatius	20
08. La marca Barcelona	22
09. Barcelona Design Innovation Cluster	24
10. Testimonis sobre Barcelona i el disseny	25
05. Enllaços d'interès	26

01

Barcelona, centre mediterrani de la innovació

Barcelona, situada al nord-est d'Espanya i a la riba de la Mediterrània, és una de les majors metròpolis europees i el centre d'una extensa regió metropolitana de més de 160 municipis, en la qual resideixen més de 5 milions d'habitants. És la capital econòmica, cultural i administrativa de Catalunya i encapçala una àrea emergent d'activitat econòmica al sud d'Europa de 17 milions d'habitants i més de 800.000 empreses. Aquesta regió euromediterrània, que inclou les Balears, València, Aragó i el sud-est de França, s'orienta preferentment a nous sectors estratègics, competitius i internacionals, i es consolida internacionalment com una de les principals metròpolis europees. Amb una àmplia tradició industrial i un dens teixit empresarial, Barcelona presenta una estructura econòmica molt diversificada. Els sectors més tradicionals conviuen amb els nous sectors d'activitat emergents creant nous clústers de coneixement que prioritzen l'especialització i la competitivitat, s'orienten a l'internacionalització i contribueixen a l'economia dinàmica i innovadora de la ciutat, impulsant el lideratge estratègic de Barcelona en aquests camps. El territori català acull més de 3.400 firmes internacionals i va rebre durant el 2010

el 37 % de la inversió anual estrangera a Espanya; el 90% de la qual es va concentrar a l'àrea de Barcelona. Atenent a la distribució del valor afegit brut segons les distintes branques d'activitat, Catalunya és, en el cas de la indústria, la comunitat autònoma amb major pes sobre el total espanyol (un 25,2%) i ocupa, respecte del sector serveis, la segona posició en quant al valor afegit brut nacional generat. Catalunya concentra el 23% de les empreses innovadores i el 20% de la despesa total en activitats innovadores d'Espanya. D'altra banda, l'índex d'activitat emprenedora a l'àrea de Barcelona l'any 2010 va ser del 5,5%, xifra superior a la mitjana espanyola i europea, segons l'informe Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2010. L'activitat econòmica internacional de l'àrea de Barcelona està especialment impulsada per la Fira, el Port, l'Aeroport, el Consorci de la Zona Franca, el Consorci de Turisme de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i els nous districtes d'innovació tecnològica. En aquest darrer aspecte i donada la importància de la innovació per al foment de la competitivitat, la productivitat i la internacionalització de les

empreses, el sector del disseny és un dels sectors clau per a Barcelona i Catalunya. Barcelona i la seva àrea metropolitana acullen les seus de les empreses i dels centres formatius més importants del sector de disseny espanyol, així com la concentració més gran d'empreses i associacions professionals de disseny de l'estat espanyol. La ciutat s'ha convertit en un dels punts de referència d'Espanya, amb realitats que van des del districte 22@Barcelona, el districte tecnològic i innovador per excel·lència, passant per una àmplia xarxa empresarial de companyies de serveis líders, un arrelat esperit emprenedor i una llarga tradició docent i empresarial en el sector disseny. Actualment **Catalunya i Barcelona** són destinacions de referència per companyies internacionals que volen instal·lar el seu estudi de disseny, per a estudiants que volen trobar la millor oferta formativa de l'estat, i per a professionals de totes les disciplines del disseny a la recerca de la inspiració i el gaudir d'estímul per a la creació d'una oferta cultural diversa i de qualitat, un suggeridor patrimoni arquitectònic i un clima i estil de vida ideals per a desenvolupar projectes de disseny.

02

10 raons per invertir a Barcelona

Barcelona ofereix elements molt diversos que la fan realment atractiva per viure, per treballar i per fer negocis. La ciutat és avui dia un emplaçament molt interessant per a noves activitats econòmiques. Algunes bones raons per invertir així ho indiquen.

01. Localització geogràfica estratègica

A dues hores de França per carretera i a un dia de les principals ciutats europees. Porta del Sud d'Europa i capital de la Unió pel Mediterrani, disposa de port, aeroport, zona franca, parcs logístics, fira internacional i centre de la ciutat en un radi de només cinc quilòmetres.

02. Completa infraestructura de transport

Xarxa d'autopistes connectada amb Europa; aeroport de més ràpid creixement europeu; primer port espanyol i major port de contenidors de la Mediterrània; densa xarxa de metro, ferrocarril i autobusos; tren d'alta velocitat que connectarà amb la xarxa europea l'any 2013.

03. Centre d'una gran àrea econòmica, dinàmica i diversa

L'àrea de Barcelona concentra 5 milions d'habitants. És la capital de Catalunya, amb 7,5 milions d'habitants, i és el centre de l'arc mediterrani, una gran àrea econòmica amb 18 milions d'habitants que concentra el 70% del PIB de Catalunya. És la sisena aglomeració urbana europea i la cinquena concentració industrial d'Europa.

04. Inversió estrangera amb èxit

Barcelona és la sisena millor ciutat d'Europa per als negocis,* i l'any 2010 Catalunya va concentrar el 34% de la inversió estrangera a Espanya i comptava amb més de 3.400 empreses estrangeres.

05. Posicionament internacional reconegut

Barcelona se situa en posicions destacades dins de diferents rànquings internacionals, els quals en qualifiquen molt favorablement la realitat urbana, la capacitat d'atracció de capital estranger, el caràcter emprenedor i la qualitat de vida de què es gaudeix.

06. Recursos humans preparats per al futur

Gran ètica de la responsabilitat; elevada productivitat, una de les més altes d'Europa segons l'OCDE; 8 universitats públiques i privades; diverses escoles de negoci de prestigi, com ESADE, IESE i EADA; 33 escoles internacionals; àmplia penetració de les noves tecnologies, i caràcter procliu a la innovació i la creativitat.

07. Excel·lent qualitat de vida

Primera ciutat d'Europa en qualitat de vida.* Clima estable, sol, platja i esquí; esplèndida oferta cultural i d'oci; àmplia xarxa d'institucions educatives de qualitat; sistema de salut modern i accessible; fàcil accessibilitat i mobilitat amb transport públic, i un sistema de parcs naturals que envolta la ciutat.

08. Grans projectes urbanístics de futur

Transformació de 1.000 ha i 7 milions de m² de sostre.
Àrea del Llobregat: aposta per la logística, l'aeroespacial i la mobilitat, amb les ampliacions del port i l'aeroport.
Àrea del Besòs: renovació urbana, universitats i centres de recerca i innovació; Porta Europa-la Sagrera: arribada del tren d'alta velocitat; 22@Barcelona, el districte de la innovació, i Campus Diagonal-Besòs per a activitats relacionades amb l'energia, l'aigua i la mobilitat sostenible.
Àrea del Vallès: concentració estratègica d'infraestructures de tecnologia, nanotecnologia i recerca; Sincrotró Alba; Parc Tecnològic del Vallès, i Parc de Recerca de la UAB.

09. Una oferta immobiliària competitiva

Àmplia oferta d'oficines, locals comercials i naus industrials amb una excel·lent relació qualitat-preu i amb un elevat índex d'ocupació.

10. Cooperació públicoprivada única

L'Ajuntament de Barcelona i el Govern català aposten decididament per les empreses; l'èxit en la tradicional col·laboració públicoprivada ha estat la clau de la transformació de Barcelona.

*Segons Cushman & Wakefield, European Cities Monitor 2011.

03

El disseny, un sector estratègic per a Barcelona i Catalunya

Barcelona ha apostat des de fa molt de temps pel disseny com un dels deu sectors estratègics que conformen l'oferta de la ciutat, entenent que aquest és un sector que aporta valor a la proposta Barcelona i és un dels motors de l'economia, el coneixement i la innovació. El disseny s'ha convertit en una de les claus en les estratègies de les empreses. Ser diferent, innovador i competitiu en un món globalitzat passa per aplicar una gestió del disseny amb garanties d'èxit. D'altra banda, hi ha pocs indrets al món que puguin presumir de gaudir d'una cultura de disseny pròpia i distintiva. Catalunya, i especialment Barcelona, són dos d'aquests indrets.

Barcelona s'ha posicionat durant els darrers 25 anys com una de les capitals del disseny al món. L'auge va començar a la dècada dels anys vuitanta. Durant aquella dècada es va produir el *boom* del disseny barceloní. Hi van confluïr diferents fenòmens: un substrat professional i pedagògic i una cultura del disseny a la ciutat, que havia estat molt activa i ara veia la seva possibilitat de créixer i expandir-se. Des d'un punt de vista interior, va ser molt important l'afany modernitzador de la societat, de les mateixes institucions i de les empreses. El mobiliari, la gràfica, els locals d'oci i els espais urbans van centrar la imatge d'aquests nous consums. D'altra banda, des d'un punt de vista exterior, Europa i el món semblava descobrir un país (Catalunya) i una capital (Barcelona) amb noves idees i conceptes en el camp del disseny. També va ser a la dècada dels vuitanta quan Barcelona i les principals capitals catalanes es van començar a orientar cap al sector serveis i va aflorar el turisme cultural. Tot això ha fet que durant els darrers anys i fins

avui Barcelona hagi pres consciència de la seva identitat com a capital del disseny al món.

Actualment tots els actors involucrats al sector del disseny treballen en la formació d'un sistema sòlid i cohesionat. La situació és optimista. Barcelona és avui dia el centre d'operacions de dissenyadors de més de 55 països, disposa de grans professionals de renom internacional que afavoreixen la creació d'una marca d'imatge potent i diferencial, gaudeix d'una indústria del coneixement i la formació està representada per prop de 50 centres de formació i institucions motor com Barcelona Centre de Disseny (BCD), Foment de les Arts i del Disseny (FAD) i les associacions professionals del sector. Aquesta situació es veu reforçada amb nous projectes de difusió i integració del sector a la cultura i l'empresariat catalans, com ara el Barcelona Design Festival, el Barcelona Design Innovation Cluster (BDIC) o el Design Hub Barcelona, porta d'entrada al 22@Barcelona, el districte de la innovació de la ciutat.

Un important focus d'inversió estrangera

L'àrea de Barcelona és un important nucli d'atracció d'inversió estrangera, especialment en la indústria i els serveis avançats. Aquests són els punts forts de la ciutat:

1. Catalunya té la base més nombrosa i consolidada d'empreses estrangeres a Espanya, prop d'un 34% de les quals té la seu o l'activitat principal a Catalunya. L'àrea de Barcelona concentra el 90% de les empreses estrangeres a Catalunya.
2. Un 5% de les empreses estrangeres a Barcelona du a terme activitats de disseny.

Aquest document té l'objectiu d'exposar les característiques bàsiques actuals i de futur del sector del disseny a Catalunya, i a la ciutat de Barcelona, mitjançant **10 raons** estratègiques:

- 01 Grans projectes de disseny
- 02 Les associacions de disseny i la concentració de talent creatiu
- 03 Barcelona, model de ciutat accessible
- 04 El disseny al comerç, l'hoteleria i la restauració
- 05 La formació en disseny i en gestió del disseny
- 06 El sistema català del disseny
- 07 Barcelona, seu d'estudis de disseny corporatius
- 08 La marca Barcelona
- 09 Barcelona Design Innovation Cluster
- 10 Testimonis sobre Barcelona i el disseny

04

10 raons per invertir en el sector del disseny a Barcelona i Catalunya

01. GRANS PROJECTES DE DISSENY

Catalunya ha utilitzat el disseny per crear-s'hi una imatge de progrés i avantguarda. Barcelona ha estat l'epicentre d'aquesta imatge de disseny tant mediterrània com universal. A més, la ciutat ha estat el bressol dels grans projectes de disseny catalans i ha impulsat una personalitat i un estil propis que s'han estès per tota la geografia catalana i s'han popularitzat arreu del món.

Actualment, la ciutat afronta nous reptes per aconseguir la centralitat del disseny durant els pròxims anys. Esdeveniments com el Barcelona Design Festival i projectes com el Design Hub Barcelona o el Barcelona Design Innovation Cluster garanteixen la continuïtat hegemònica del disseny en la cultura i com a element estratègic en l'empresariat del país.

Jocs Olímpics '92. El fenomen de la Barcelona olímpica va ultrapassar la data de 1992. Els Jocs Olímpics van actuar com a fita que captava energies que, en el camp del disseny i l'arquitectura, s'havien mostrat molt actives en la preparació de la candidatura a la dècada dels anys vuitanta, durant el *boom* del disseny barceloní.

Les Primaveres del Disseny, celebracions biennals des del 1991 fins al 2001, van alimentar i fer créixer la pròpia cultura del disseny i la van donar a conèixer a la ciutadania a través de les seves activitats, en què participaven el subsistema cultural, part del sector i entitats de la ciutat. Les Primaveres van constituir un element vertebrador del disseny i van propiciar una renovació d'idees, a més de facilitar la incorporació de noves generacions de professionals.

L'Any del Disseny, celebrat el 2003 amb motiu del centenari de la creació del FAD (Foment de les Arts i del Disseny), va esdevenir una versió ampliada de les Primaveres del Disseny i amb un desplegament profús de mitjans i recursos promocionals,

va propiciar l'aproximació del valor del disseny a la societat i va reivindicar el terme "disseny" com a element de progrés cultural, social i econòmic.

La **BCN Design Week**, organitzada anualment pel BCD des de l'any 2006, ha aconseguit generar un punt de trobada enriquidor entre el món professional del disseny i el món de l'empresa, amb forta repercussió internacional. Els seus objectius són fomentar un coneixement més ampli del disseny i del seu valor estratègic als diferents públics objectius, enfortir les relacions entre disseny i empresa, i promoure Barcelona com a ciutat de creativitat, disseny i coneixement.

El **Design Hub Barcelona** és el paraigua dels fons patrimonials de museus preexistents (Museu de les Arts Decoratives, Museu Tèxtil i d'Indumentària i Gabinet de les Arts Gràfiques) i pretén observar el passat i el present del món del disseny amb l'objectiu d'estimular-ne la recerca i promoure la seva activitat. El nou museu serà un dels principals dinamitzadors culturals del disseny a Barcelona, a més d'un important aparador del disseny català dels últims anys.

El **Barcelona Design Innovation Cluster** (BDIC) segueix el model de clústers impulsats a la ciutat pel 22@Barcelona i facilita la concentració estratègica dels principals agents econòmics, institucionals, docents i d'innovació del

sector amb l'objectiu de reforçar el lideratge internacional de Barcelona en l'àmbit del disseny i la innovació.

El **Barcelona Design Festival** és un gran festival creat per BCD i el FAD que disposa de dos epicentres d'activitat: la BCN Design Week i el FADfest, un esdeveniment que cobreix les dimensions econòmica i cultural del disseny. Premis, ciutat, negoci, debat i exposicions articulen un programa de més de 50 activitats.

02. LES ASSOCIACIONS DE DISSENY I LA CONCENTRACIÓ DE TALENT CREATIU

Catalunya té una gran tradició associativa, que es manifesta en les més de mil associacions de molts diversos sectors. El sector del disseny en concret aplega una desena d'entitats que vetllen per la professió i que han estat decisives per al creixement del disseny a la societat i a la cultura catalanes.

Els darrers anys Barcelona s'ha convertit en una de les bases preferides per a arquitectes, dissenyadors, fotògrafs, il·lustradors i professionals creatius d'arreu del món. Tots ells suposen, juntament amb els que des de sempre han viscut a la ciutat, un dels bancs de talents internacionals més importants del moment. Una de les raons d'aquesta concentració de talent amb continuïtat en el temps és el suport i la representació de la societat que aporten les diferents associacions professionals del sector.

La que uneix més subsectors dintre del disseny és el FAD, que actualment agrupa quasi 1.200 socis:

- **A FAD** (art i artesanía) té 139 associats;
- **ADG FAD** (disseny gràfic i comunicació visual) té 524 associats;

- **ADI FAD** (disseny industrial) té 240 associats;
- **ARQ-IN FAD** (arquitectura i interiorisme) té 281 associats, i
- **Moda FAD** (imatge i moda) té 56 associats.

D'altra banda, hi ha l'ADP (Associació de Dissenyadors Professionals) amb 118 associats, el Col·legi Oficial de Dissenyadors d'Interiors i Decoradors de Catalunya (CODIC), que aplega prop de 300 col·legiats, i el Col·legi Professional de Disseny Gràfic de Catalunya, que té 535 col·legiats. Cal destacar l'existència de Terminal B, base de dades virtual de talents de Barcelona, el directori de dissenyadors en línia del BCD i els directoris de les diferents associacions i col·legis abans esmentats.

10 raons per
invertir en
el sector del
disseny a
Barcelona i
Catalunya

03. BARCELONA, MODEL DE CIUTAT ACCESSIBLE

Barcelona és una ciutat concebuda des del principi de "Disseny per a Tothom". Això li ha permès de convertir-se en una de les ciutats més accessibles del món per a totes les persones en la seva diversitat, és a dir, respectant el gènere, la cultura, les capacitats, l'edat i la llengua de cadascú. És una ciutat paradigma que ha servit de model per a la resta de capitals catalanes i un referent per a les ciutats europees, les quals avancen en el disseny de centres històrics orientats als vianants, en la construcció de ciutats més segures i salubres, i en l'oferta de serveis més propers als ciutadans.

Encara que de ben segur no l'anomenaven així, el "Disseny per a Tothom" a Barcelona va començar a l'època medieval. Aleshores ja es dissenyava la ciutat considerant les millores en la salubritat, la seguretat i la comunicació. Aquesta tendència de dissenyar per a les persones ha continuat durant tota la seva història i s'ha anat ampliant els darrers anys fins a aconseguir situar Barcelona com una de les ciutats model pel que fa a accessibilitat i adaptació del disseny a les necessitats del ciutadà.

Què defineix una ciutat ben dissenyada? La capacitat (de la mateixa ciutat) d'adequar-se a les necessitats de cadascú, tot respectant els drets dels altres, com ara desplaçar-se per la ciutat amb comoditat i seguretat, a peu o amb transport públic; tenir els serveis a prop; que l'entorn i els serveis siguin comprensibles i funcionals

per a tothom... I, sobretot, fer que l'ús de la ciutat sigui una experiència enriquidora.

Un disseny endreçat

La Design for All Foundation defineix el disseny de Barcelona com un "disseny endreçat". Això és conseqüència de factors com ara el fet que el mobiliari urbà està alineat, que els espais verds i els equipaments estan distribuïts en el territori per tal d'arribar-hi a peu, o que hi ha carrers exclusius per als vehicles, com les bicicletes, mentre que n'hi ha d'altres que ho són per als vianants. D'altra banda, un dels punts clau del disseny de Barcelona ha estat haver conjugat el respecte a la diversitat, la higiene, la seguretat i la funcionalitat amb l'estètica. Tots aquests aspectes fan que viure a Barcelona sigui una experiència plaent.

Les dades d'una Barcelona accessible

- L'Ajuntament de Barcelona està fent a tota la ciutat les obres d'instal·lació del "nou semàfor", que disposa sempre d'indicadors sonors per a invidents. Segons la previsió, a curt termini tots els semàfors de la ciutat estaran adaptats.
- El transport públic de la ciutat pretén donar resposta a les necessitats de desplaçament de tots els ciutadans. És per això que totes les unitats mòbils de TMB estan adaptades (aproximadament 1.000 unitats). El 89,6% de les línies d'autobusos estan totalment adaptades, tenint en compte que hi ha altres companyies, a part de TMB, que operen a la ciutat.
- Barcelona s'ha proposat eliminar les barreres als edificis municipals. Estan adaptats 224 edificis i 151 són practicables (les persones amb disminució hi poden accedir amb ajuda).
- Actualment la ciutat disposa de 10 àrees de jocs infantils integrades i accessibles, una a cadascun dels districtes municipals.
- Barcelona té tres platges accessibles (Barceloneta, Nova Icària i la Zona de Banyes del Fòrum) que disposen d'elements com ara rampes d'accés a l'aigua, cadires amfibies, vestidors adaptats, aparcament per a vehicles de persones amb discapacitat i servei especial de suport a les persones amb disminució.

Barcelona ha assolit altes cotes d'excel·lència en el disseny de la ciutat i el seu model ha estat exportat àmpliament a altres ciutats. Ara el repte consisteix a seguir innovant en la mateixa línia, tot aportant solucions de disseny a nous àmbits, tal com s'està fent amb la recollida de deixalles o amb l'adaptació de les parades de metro i autobús o amb la pràctica esportiva de les persones amb limitacions a diversos equipaments de la ciutat amb la posada en marxa del programa "Per un esport sense barreres".

10 raons per
invertir en
el sector del
disseny a
Barcelona i
Catalunya

04. EL DISSENY AL COMERÇ, L'HOTELERIA I LA RESTAURACIÓ

El comerç urbà és el model de comerç propi de Catalunya i Barcelona. Un dels trets distintius de molts establiments catalans és el component del disseny, un element que, a més d'atorgar una imatge d'avantguarda, converteix els comerços i els locals en espais de convivència i marcs de relació, i s'estableixen com a referents per al consum.

Innovació a la restauració

L'oferta culinària de Catalunya és una de les activitats econòmiques que més ha crescut en aquests últims anys. Els establiments no només tenen cura de la qualitat i l'originalitat dels seus fogons, sinó que busquen espais on el disseny i l'arquitectura facin del menjar una activitat plaent en tots els sentits. Alguns dels exemples més reconeguts són El Bulli i Ferran Adrià, que empra el disseny i l'experimentació per anar a la recerca dels sabors purs i les elaboracions impossibles. La seva col·lecció de productes Faces ha estat desenvolupada per diferents dissenyadors de prestigi. El Grupo Tragaluz, amb una dotzena de locals a Barcelona i un a Calella de Palafrugell, té una marcada personalitat mediterrània i cosmopolita, i es caracteritza per l'interiorisme dels seus locals i la seva imatge corporativa. Oriol Balaguer, amb

la seva botiga de Barcelona, és, a més d'un estudi de xocolata i pastisseria, un centre de desenvolupament de nous productes i receptes amb una qualitat i una presentació excel·lents.

Disseny i comerç

Cada any 1.500 comerciants modernitzen el seu establiment a Catalunya i el 68% de les empreses catalanes considera el disseny com a important generador de noves idees, símptoma que el disseny guanya pes en el retail i que s'estableix com a estratègia guanyadora a l'hora d'arribar a nous perfils de compradors i oferir millors productes i serveis. Especialistes en interiorisme i disseny d'establiments comercials coincideixen a dir que qualsevol lloc de Barcelona és adient per acollir un establiment comercial amb un fort component de disseny.

Malgrat tot, hi ha determinats eixos a Barcelona que concentren més locals singulars, com el Born, el Raval i el barri de Gràcia. El Raval, al cor de la ciutat, és un important focus d'establiments amb component de disseny i negocis hotelers innovadors. El Born és un dels indrets amb més establiments d'art, moda i locals amb estil; als seus carrers s'apleguen botigues de moda i complements, estudis de disseny, galeries d'art, hotels i restaurants. Dos dels eixos comercials més importants de la ciutat, el Passeig de Gràcia i la Rambla de Catalunya, ofereixen una mescla suggerent d'art, cultura, història i comerç. Hi són algunes de les firmes internacionals de moda més prestigioses i n'han sorgit algunes de les idees i projectes comercials més importants i amb més repercussió a la ciutat, com la botiga Vinçon.

Els nous hotelers

L'auge del turisme ha propiciat la creació d'hotels singulars que, gràcies al disseny i a nous i innovadors conceptes, atreuen nous clients àvids de viure la seva estada com una experiència més. En un sector que aporta el 14% de la riquesa autòctona, crear nous conceptes de negoci resulta una obligació. Creativitat, disseny, wellness, gastronomia, etc., són algunes de les paraules més emprades pels nous hotelers a l'hora de crear hotels exclusius i amb el valor afegit que aporta el disseny i l'arquitectura. Alguns exemples destacats són l'Hotel Mandarin Oriental, l'Hotel Omm, l'Hotel Axel, l'Hotel Casa Camper a Barcelona, l'Hotel Me i l'Hotel Les Cols a Olot (Girona).

BCN Design Tour

Tota aquesta activitat comercial de Barcelona amb un fort component de disseny es recull al BCN Design Tour, un mapa on line que també té una versió per a mòbil. És un element de promoció turística que s'adreça principalment a persones que visiten Barcelona, tant per oci com per motius professionals, però també ofereix informació per a qualsevol persona que pugui estar interessada en el disseny.

10 raons per
invertir en
el sector del
disseny a
Barcelona i
Catalunya

05. LA FORMACIÓ EN DISSENY I EN GESTIÓ DEL DISSENY

Catalunya gaudeix, sobretot gràcies a l'oferta de Barcelona, d'una bona reputació pel que fa a la formació en disseny en l'àmbit europeu.

Els estudiants estrangers veuen Catalunya com l'indret ideal per estudiar aquesta disciplina, gràcies a la variada oferta formativa i la inspiradora cultura del país. A Catalunya i a Barcelona hi ha una tradició en el camp de l'ensenyament del disseny ben consolidada i integrada amb el medi local. El fet que molts centres siguin el resultat d'iniciatives civils també li dona una característica especial respecte als ensenyaments programats per la resta de l'Estat.

El distintiu d'estudiar a Barcelona / "Jo he estudiat a Barcelona"

Barcelona té un bon posicionament internacional, per sobre de grans capitals europees amb tradició com Milà i París i molt igualada amb Londres. Aquesta reputació permet que el fet d'estudiar a Barcelona sigui un tret distintiu en el currículum dels futurs professionals.

50 centres de formació imparteixen disseny a més de 6.000 alumnes a l'any a Catalunya :

- Bau Escola Superior de Disseny**
- Eina Escola de Disseny i Art**
- Elisava Escola Superior de Disseny**
- Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic**
- Escola Massana**
- Escola Superior de Disseny i d'Art Llotja**
- ESDi Escola Superior de Disseny**
- IED Istituto Europeo di Design**
- IDEP Institut Superior de Disseny i Escola de la Imatge**
- Universitat de Girona**
- Universitat de Barcelona**

Font: Generalitat de Catalunya

06. EL SISTEMA CATALÀ DEL DISSENY

El sistema català del disseny el conforma fonamentalment el conjunt d'agents que operen al sector del disseny, compost per l'oferta i la demanda de serveis de disseny i les relacions professionals que estableixen entre ells, i té el suport d'un conjunt d'entitats que es dediquen a la promoció, la difusió, la formació i la recerca en disseny.

El conjunt d'aquestes entitats forma el subsistema cultural dins del conjunt del sistema del disseny. La vinculació estreta entre aquest subsistema i el conjunt d'agents de l'oferta de disseny conforma la comunitat del disseny a Catalunya.

ADP - Associació de Dissenyadors Professionals. Associació que defensa els interessos professionals del sector.

BCD - Barcelona Centre de Disseny. Fundació dedicada a la promoció del disseny en l'àmbit empresarial.

CODIG - Col·legi Professional de Disseny Gràfic de Catalunya. Col·legi professional.

DfA - Design for All Foundation. Ens dedicat a la recerca i la promoció del disseny per a tothom.

DfW - Design for the World. ONG de projectes de disseny.

ED. Escoles de disseny amb títols propis vinculats a les universitats Autònoma de Barcelona (UAB), Ramon Llull (URL), Pompeu Fabra (UPF) o Girona (UdG).

EDFP. Escoles de disseny de formació professional.

EDIT. Editorials de llibres i revistes dedicades a la difusió del coneixement i de la informació generats pel món del disseny.

FAD - Foment de les Arts i del Disseny. Associació d'associacions per a la promoció del disseny al món de la cultura.

MD - Design Hub Barcelona
RED - Asociación de Empresas de Diseño Español.

Agrupació d'empreses per a la promoció i la consolidació del mercat del disseny.

SIDI - Selección Internacional de Diseño de Equipamiento para el Hábitat. Agrupació d'empreses per a la promoció i la consolidació del mercat del disseny.

U. Universitats amb estudis de disseny amb títol propi: Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) o Universitat de Barcelona (UB).

10 raons per
invertir en
el sector del
disseny a
Barcelona i
Catalunya

07. BARCELONA, SEU D'ESTUDIS DE DISSENY CORPORATIUS

Barcelona disposa d'un teixit empresarial consolidat basat en pimes (les pimes a Catalunya superen el mig milió i representen el 99,79% del total de les empreses; Barcelona concentra el 77% del total de les pimes a Catalunya), que avança amb el sistema català del disseny. Aquest teixit empresarial, pel que fa tant als sectors industrials tradicionals com al sector serveis i als sectors emergents, té potencial de creixement i d'innovació a través del disseny.

Quatre exemples de Corporate Design Centre

Alstom Transporte va instal·lar el seu centre de "Design and Styling" a Santa Perpètua de Mogoda (Barcelona) l'any 2007. El seu paper és treballar en projectes d'interiorisme per a tot el grup, desenvolupant productes juntament amb els seus experts tècnics.

Barcelona té una gran infraestructura preparada per impulsar el disseny en totes les seves modalitats: model marking, enginyeries, consultoria de disseny, centre d'R+D, universitats i una profunda experiència en els apartats de colors i textures.

David Cutcliffe
Director de l'estudi de disseny d'Alstom Transporte a Catalunya

Volvo té el seu centre de disseny a Barcelona des de l'any 2000. Hi treballa un equip de deu persones. Volvo té estudis de disseny a Suècia i a Califòrnia, i va decidir establir-ne un al Sud d'Europa amb l'objectiu de penetrar en la cultura del cotxe petit, que aquí està molt arrelada.

Vam escollir Barcelona perquè la ciutat combina el disseny més tradicional i artístic amb una altra visió més dinàmica i experimental. Aquí podem treballar com una petita empresa, essent més rendibles que l'estudi matriu a Göteborg i més propers a les idees i necessitats de l'usuari final.

David Ancona
Director de disseny de Volvo Strategic Design Barcelona

Des de 2003 **HP** centralitza a Sant Cugat del Vallès (Barcelona) la Divisió Mundial de Disseny de Productes per al Negoci d'Arts Gràfiques.

Barcelona es caracteritza per un entorn obert i cosmopolita que aporta una contínua exposició a les últimes tendències en art, disseny, pensament, societat... La ciutat té un marcat caràcter humanista lligat a la seva tradició cultural mediterrània, a més d'oferir una qualitat de vida difícil de trobar en altres ciutats europees.

Jordi Morillo
Experience Design Lead. ICD Customer Experience Team d'HP

Roca, empresa fundada l'any 1917, és pionera en la creació d'un departament de disseny especialitzat en el desenvolupament de tot tipus de productes per al bany.

El disseny de Roca està basat en l'experiència i en la innovació: l'experiència d'una empresa líder mundial en el sector del sanitari i la innovació entesa com quelcom més que colors i formes. La incorporació de nous joves dissenyadors de diferents nacionalitats i especialitats a les oficines de l'Innovation Lab de Barcelona i el seu treball coordinat amb tots els equips dels diferents països on Roca està establerta, faciliten el desenvolupament de nous productes i tecnologies apropiades per als nous reptes socials i les noves necessitats dels usuaris.

Josep Congost
Design Manager de Roca

10 raons per invertir en el sector del disseny a Barcelona i Catalunya

08. LA MARCA BARCELONA

Barcelona pot competir amb altres capitals europees com Berlín, Londres, Milà o Amsterdam. El disseny fet a Barcelona té un estil característic, la qual cosa ha estat possible gràcies a la convergència de diversos factors que han aconseguit construir una marca de valor, el segell "Dissenyat a Barcelona", apreciat i considerat tant per productes locals com internacionals.

Valors de la marca "Dissenyat a Barcelona"

Tradicició: Gaudí, Dalí, Miró, Tàpies, Picasso... La creació gràfica i visual és un element inherent a Catalunya des del Modernisme. L'obra d'artistes immortals i llegendaris com aquests continua vigent i exemplifica la gran tradició de la comunitat com a indret creatiu.

Cultura: a Catalunya existeixen dues cultures del disseny. Una, molt tradicional, és la del disseny com a disciplina cultural i artística, la que va posar els fonaments a la dècada dels anys 80. I una altra, moderna i funcional, que és la d'entendre el disseny com a eina estratègica a les empreses i com a oportunitat de negoci.

Creativitat i inspiració: Barcelona és una font d'estímuls per a un creador. Ho és l'urbanisme, l'arquitectura, el comerç i el bilingüisme, però també el sistema

d'activitats, la vida quotidiana, la cultura popular i els equipaments d'oci. A més, la ciutat acull ja molts estudiants estrangers i la fa especialment còmoda per als nouvinguts.

Arquitectura: la perfecta distribució i disseny de l'Eixample, la torre de Collserola, la torre Agbar, el Palau Sant Jordi, l'edifici Fòrum, la presència constant de Gaudí a la Sagrada Família, al Parc Güell... Als carrers de la ciutat conviuen les façanes modernistes amb la nova arquitectura i conformen un paisatge urbà que uneix tradició i modernitat.

Dissenyadors: la gran xarxa de professionals del disseny de totes les disciplines instal·lats a Barcelona fa que la ciutat sigui una de les capitals de referència d'aquesta disciplina al món. Actualment és lloc de residència i centre d'operacions de dissenyadors procedents de més de 55 països.

Coneixement i experiència:

la tradició formativa i professional de Barcelona fa que la ciutat sigui un viver d'idees i un indret del qual sempre pots aprendre. La ciutat aposta per l'economia del coneixement amb iniciatives com el 22@Barcelona.

Innovació: el disseny aplicat a les necessitats de les persones, el disseny responsable i respectuós amb el medi ambient, el disseny aplicat a les necessitats competitives de l'empresa. Aquestes són les principals vies d'innovació del disseny a Barcelona, que al 22@Barcelona tenen la màxima expressió.

Momentum: Barcelona està en un bon moment. L'eclecticisme d'idees que agita la ciutat és adient per desenvolupar nous camins en la creació i la conceptualització de projectes de disseny.

09. BARCELONA DESIGN INNOVATION CLUSTER

Barcelona aposta des de fa temps pel model de clúster per potenciar els seus sectors estratègics, com és el disseny, amb l'objectiu de convertir la ciutat en una de les principals plataformes d'innovació i economia del coneixement d'àmbit internacional. El Barcelona Design Innovation Cluster (BDIC), un projecte d'excel·lència i innovació amb projecció internacional, n'és un clar exemple.

L'Ajuntament de Barcelona promou actualment diferents sectors estratègics que segueixen el model de clúster impulsat pel 22@Barcelona: disseny, *media*, TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació), tecnologies mèdiques, energia o mobilitat, logística i aeroespacial, entre d'altres. Aquest model facilita el creixement i l'establiment de sinergies entre els agents econòmics de la ciutat, alhora que augmenta la seva competitivitat i la seva capacitat d'innovació i internacionalització. Així mateix, crea les condicions necessàries per a l'aterratge d'empreses i el talent innovador d'arreu del món, tot afavorint la creació d'una comunitat professional relacionada amb la xarxa global.

En aquest sentit, el sector del disseny disposa des de l'any 2009 del **Barcelona Design Innovation Cluster (BDIC)**, una iniciativa promoguda per **BCD Barcelona**

Centre de Disseny conjuntament amb el **22@Barcelona** que agrupa empreses innovadores que ofereixen o demanen serveis de disseny, organitzacions de suport i organismes públics, amb la finalitat d'incrementar la competitivitat de sectors en què el disseny és un element estratègic i un facilitador d'innovació.

La seva missió és posicionar Barcelona i, per extensió, Catalunya, com a pol d'excel·lència en l'àmbit internacional en innovació a través del disseny. Per aconseguir-ho, s'han establert quatre àmbits estratègics inicials (d-Salut, Ciutat, Conceptes Integrals i Experiències en Transport) entorn dels quals es duen a terme anàlisis estratègiques detallades i plans d'acció amb l'objectiu de millorar la competitivitat de les empreses i els agents econòmics, institucionals, docents i d'innovació del sector.

10. TESTIMONIS SOBRE BARCELONA I EL DISSENY

"Barcelona té una mentalitat oberta i dinàmica. Està posicionada en les ments de persones d'arreu del món com un lloc de molta riquesa cultural, excitant i contemporània".

Michael Thomson
President de BEDA, The Bureau of European Design Associations (2007-2009)

"Barcelona és una ciutat on la innovació social, que és molt més valuosa que la innovació purament tecnològica, és molt potent".

Bill Sermon
Vicepresident de disseny de Nokia Multimedia

"Fresc, iconoclasta, rebel, irònic, humà, de sofisticada simplicitat, sorprenent... Aquests serien alguns atributs per definir el valor del segell "Designed in Barcelona". Crec que té molt a veure amb el que la mateixa ciutat intenta ser des de fa més d'un segle".

Jordi Morillo
Experience Design Lead.
ICD Customer Experience Team d'HP

"Barcelona convida al disseny, a la creativitat, ja que té un ambient artístic molt ampli, sobretot en l'aspecte underground. El meu somni és que Vodafone traslladi el departament de User Experience (experiència d'usuari) a Barcelona".

Germán León
Principal User Experience Design Expert de Vodafone

"Cada vegada que visito Barcelona, m'impresiona. Té una barreja meravellosa de creativitat, seriositat, encís, intel·ligència, bellesa, modernitat i classicisme. Però també és una ciutat real, molt "inclusiva", on la gent gran també és respectada i té el seu espai. Barcelona sembla que combina la majoria de coses bones d'una ciutat i, alhora, en pot eliminar les dolentes. Té l'aire liberal i de poble d'Amsterdam; la grandesa i l'elegància de París, i la creativitat i l'excentricitat de Londres. Fa l'efecte que viu un procés

convinent i conclouent de presa de decisions sobre desenvolupament i planificació urbanística, però que mai s'excedeix com fan Xangai o Dubai. Té una mena de bellesa antiga sòbria com la de les diferents ribes d'Estocolm, però a la vegada és decididament contemporània. I, per damunt de tot, els barcelonins són gent agradable, hospitalària i afectuosa".

Peter Kersten
Ambaixador de BNO Association of Dutch Designers

"Barcelona és una ciutat viva. S'hi viu un debat constant i tothom hi té alguna cosa a dir; en aquest sentit, penso que Barcelona és una ciutat molt rica perquè no té barreres i gaudeix d'una gran diversitat i pluralitat. Prefereixo estar aquí, gaudint de Barcelona, que estar treballant a la meua oficina de Londres durant 30 anys".

Norman Foster
Arquitecte

05

Enllaços d'interès

Entitats vinculades al disseny

A FAD Associació d'Artistes i Artesans
www.a-fad.org

Associació Interdisciplinària de Disseny de l'Espai ARQ-IN FAD
www.arquinfad.org

Associació de Directors d'Art i Dissenyadors Gràfics ADG FAD
www.adg-fad.org

Associació de Disseny Industrial ADI FAD
www.adifad.org

Associació de Dissenyadors Professionals ADP
www.adp-barcelona.com

Associació d'Imatge i Moda MODA-FAD
www.modafad.org

BCD Barcelona Centre de Disseny
www.bcd.es

Col·legi Oficial de Dissenyadors d'Interiors i Decoradors de Catalunya
www.codic.org

Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya
www.dissenygrafic.org

Design for All Foundation
www.designforall.org

Design Hub Barcelona
www.dhub-bcn.cat

Foment de les Arts i el Disseny FAD
www.fad.org

RED Asociación de Empresas de Diseño Español
www.red-aede.es

SIDI Salón Internacional de Diseño, SL
www.sidi.es

Centres educatius

Bau Escola Superior de Disseny
www.baued.es

Eina Escola de Disseny i Art
www.eina.edu

Elisava Escola Superior de Disseny
www.elisava.es

ESADE Càtedra de gestió de disseny
www.esade.edu/research/designmanagement

Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic
www.eartvic.net

Escola Massana
www.escolamassana.es

Escola Superior de Disseny i d'Art Llotja
www.llotja.cat

ESDi Escola Superior de Disseny
www.esdi.es

IDEP Institut Superior de Disseny i Escola de la Imatge
www.idep.es

IED Istituto Europeo di Design
www.ied.es

Universitat de Barcelona (UB) – Facultat de Belles Arts
www.ub.edu/bellesarts

Universitat de Girona (UG) – Escola Politècnica Superior
www.udg.edu/ups

Organismes locals i autonòmics

22@Barcelona
www.22barcelona.com

ACC10 – CIDEM COPCA
www.acc10.cat

Barcelona Activa
www.barcelonactiva.cat

Institut de Cultura de Barcelona – Ajuntament de Barcelona
www.bcn.cat/cultura

Promoció Econòmica – Ajuntament de Barcelona
www.bcn.cat/barcelonabusiness

Organismes empresarials

Cambra de Comerç de Barcelona
www.cambrabcn.org

Amb el cofinançament de

